

powoływania konsultantów krajowych i wojewódzkich, ich szczegółowe zadania, a także uprawnienia do udziału w komisjach i zespołach powoływanych w celu realizacji polityki zdrowotnej, sposób finansowania tych zadań, zasady wynagradzania konsultantów oraz zakres współpracy pomiędzy konsultantami i organami, które utworzyły zakłady opieki zdrowotnej, oraz pomiędzy konsultantem krajowym i wojewódzkim."

Art. 5. 1. Dokumenty „Prawo wykonywania zawodu lekarza”, „Prawo wykonywania zawodu lekarza stomatologa”, „Ograniczone prawo wykonywania zawodu lekarza”, „Ograniczone prawo wykonywania zawodu lekarza stomatologa” wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują ważność.

2. Do dnia przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej lekarz może wykonywać indywidualną praktykę lekarską, specjalistyczną praktykę lekarską oraz grupową praktykę lekarską, jeżeli wykony-

wał zawód co najmniej przez okres 2 lat od ukończenia stażu podyplomowego.

Art. 6. Dotychczasowe przepisy wykonawcze zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, jeżeli nie są sprzeczne z niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Jednolity tekst ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza zostanie ogłoszony w terminie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia niniejszej ustawy.

Art. 8. Przepisy art. 1 pkt 1—5, pkt 6 lit. a) i b), pkt 7—9, pkt 11 lit. f), pkt 13 lit. a), pkt 16 oraz art. 2 pkt 6 stosuje się do obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej z dniem uzyskania przez Rzeczpospolitą Polską członkostwa w Unii Europejskiej.

Art. 9. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

1384

USTAWA

z dnia 6 września 2001 r.

o chorobach zakaźnych i zakażeniach.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb postępowania w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń u ludzi, a w szczególności rozpoznawanie i śledzenie sytuacji epidemiologicznej oraz podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych celem unieszkodliwienia źródła zakażenia i przecięcia dróg szerzenia, w tym również uodpornienie osób wrażliwych na zakażenie.

Art. 2. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) badanie diagnostyczne — kliniczne lub laboratoryjne badanie medyczne wykonywane w celu identyfikacji zakażenia lub ustalenia rozpoznania choroby,
- 2) choroby zakaźne — choroby, które zostały wywołane przez drobnoustroje, ich toksyczne produkty, a także przez pasożyty lub inne biologiczne czynniki chorobotwórcze, które ze względu na charakter i sposób szerzenia się stanowią zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi,

- 3) dezynfekcja — niszczenie form wegetatywnych drobnoustrojów za pomocą metod fizycznych, chemicznych lub biologicznych,
- 4) dochodzenie epidemiologiczne — wykrywanie przyczyn, źródeł i mechanizmów szerzenia się choroby,
- 5) epidemia — wystąpienie na danym obszarze zachorowań na chorobę zakaźną w liczbie wyraźnie większej niż w poprzedzającym okresie lub nagłe wystąpienie chorób zakaźnych wcześniej niewystępujących,
- 6) hospitalizacja — umieszczenie zakaźnie chorego lub podejrzanego o chorobę zakaźną w szpitalu w celu diagnozowania, leczenia lub izolacji,
- 7) izolacja — odosobnienie zakaźnie chorego lub podejrzanego o chorobę zakaźną w celu uniemożliwienia przeniesienia zakażenia,
- 8) kwarantanna — odosobnienie osoby zdrowej narażonej na zakażenie w celu wczesnego rozpoznania choroby zakaźnej lub zakażenia,
- 9) lekarz — również lekarza stomatologa,

- 10) nadzór epidemiologiczny — indywidualną kliniczno-epidemiologiczną obserwację osoby przewlekle zakażonej lub podejrzanej o chorobę zakaźną lub zakażenie, bez ograniczenia jej swobody przemieszczania się,
  - 11) niepożądany odczyn poszczepienny — objawy kliniczne czasowo związane z dokonanym szczepieniem ochronnym,
  - 12) nosiciel — osobę bez objawów chorobowych, w której organizmie bytują i rozmnażają się drobnoustroje chorobotwórcze, stanowiącą potencjalne źródło zakażenia innych osób,
  - 13) osoba ubezpieczona — osobę objętą ubezpieczeniem zdrowotnym na podstawie ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050 i Nr 126, poz. 1382),
  - 14) podejrzany o chorobę zakaźną — osobę, u której występują objawy kliniczne wskazujące na chorobę zakaźną lub która pozostawała w bezpośredniej bądź pośredniej styczności ze źródłem zakażenia,
  - 15) podejrzany o zakażenie — osobę bez objawów choroby zakaźnej, która pozostawała w bezpośredniej bądź pośredniej styczności ze źródłem zakażenia, jeżeli rodzaj styczności zagrażał przeniesieniem drobnoustrojów,
  - 16) przedsiębiorca — przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. — Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 509, Nr 67, poz. 679 i Nr 102, poz. 1115), a także:
    - a) osobę fizyczną, osobę prawną bądź jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o działalności gospodarczej,
    - b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu,
  - 17) skażenie — zanieczyszczenie drobnoustrojami lub ich toksynami powierzchni przedmiotów, żywności, gleby, wody i powietrza,
  - 18) stan epidemii — sytuację wymagającą podjęcia określonych w ustawie działań w związku z wystąpieniem epidemii w celu zminimalizowania jej skutków,
  - 19) stan zagrożenia epidemicznego — stan wysokiego prawdopodobieństwa powstania epidemii lub zaleczenia choroby zakaźnej wymagający podjęcia określonych działań w celu zapobieżenia epidemii lub zminimalizowania jej skutków,
  - 20) sterylizacja — zniszczenie wszystkich drobnoustrojów oraz ich form przetrwalnikowych przez zastosowanie czynników fizycznych lub chemicznych,
  - 21) szczepienie ochronne — podanie szczepionki przeciw chorobie zakaźnej w celu sztucznego uodpornienia przeciwko tej chorobie,
  - 22) świadczenie zdrowotne — świadczenie zdrowotne w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 63, poz. 315, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 138, poz. 682, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769 i Nr 158, poz. 1041, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1115, z 1999 r. Nr 28, poz. 255 i 256 i Nr 84, poz. 935, z 2000 r. Nr 3, poz. 28, Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 114, poz. 1193 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 5, poz. 45, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1083, Nr 111, poz. 1193, Nr 113, poz. 1207 i Nr 126, poz. 1382 i 1383),
  - 23) świadczeniodawca — świadczeniodawcę w rozumieniu art. 7 pkt 23 ustawy o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym,
  - 24) zagrożenie epidemiczne — prawdopodobieństwo narastania liczby zachorowań występujących dotąd sporadycznie lub niewystępujących wcześniej na danym terenie,
  - 25) zakażenie — wnikięcie do organizmu i rozwój w nim żywego biologicznego czynnika chorobotwórczego,
  - 26) zakażenie zakładowe — zakażenie, które zostało nabyte w czasie pobytu w zakładzie opieki zdrowotnej udzielającym całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych, a które nie było w okresie inkubacji w chwili przyjęcia do zakładu,
  - 27) zatrucie pokarmowe — ostre zachorowanie o charakterze zakaźnym, inwazyjnym lub toksycznym, którego przyczyną było spożycie skażonej żywności lub wody.
- Art. 3.** 1. Wykaz chorób zakaźnych i zakażeń, do których stosuje się przepisy ustawy, określa załącznik nr 1 do ustawy.
2. Wykaz biologicznych czynników chorobotwórczych, do których stosuje się przepisy ustawy, określa załącznik nr 2 do ustawy.
3. Minister właściwy do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzenia, kryteria rozpoznawania niektórych chorób i zakażeń, objętych wykazami, o których mowa w ust. 1 i 2, uwzględniając w szczególności objawy i wyniki badań niezbędnych do ustalenia rozpoznania.
- Art. 4.** Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnic-

twą oraz ministrem właściwym do spraw środowiska, określi, w drodze rozporządzenia, formy i tryb współdziałania między organami Inspekcji Sanitarnej, Inspekcji Weterynaryjnej oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zwalczania chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta, uwzględniając w szczególności:

- 1) wykaz chorób zakaźnych, których dotyczy współdziałanie,
- 2) sposoby wymiany informacji epidemiologicznych i epizootologicznych oraz opracowań statystycznych,
- 3) sposoby uzgadniania postępowania między organami przy zwalczaniu chorób, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta,
- 4) formy powiadamiania o wykryciu ognisk chorób zakaźnych, które mogą być przenoszone ze zwierząt na ludzi lub z ludzi na zwierzęta.

Rozdział 2

Zapobieganie chorobom zakaźnym i zakażeniom

Art. 5. 1. Osoby przebywające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane na zasadach określonych w ustawie do:

- 1) poddawania się badaniom mającym na celu wykrywanie zakażeń i chorób zakaźnych, w tym również poddawania się postępowaniu mającemu na celu pobranie lub dostarczenie materiału do tych badań,
- 2) poddawania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym,
- 3) poddawania się obowiązkowemu leczeniu, obowiązkowej hospitalizacji, izolacji, kwarantannie i nadzorowi epidemiologicznemu,
- 4) udzielania wyjaśnień istotnych dla zapobiegania chorobom zakaźnym.

2. W przypadku osoby małoletniej lub nieposiadającej zdolności do czynności prawnych odpowiedzialność za wypełnienie obowiązków, o których mowa w ust. 1, spoczywa na osobie, która sprawuje nad nią prawną lub faktyczną opiekę.

3. W stosunku do osób przebywających w zakładach karnych, aresztach śledczych, zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz innych placówkach sprawujących całodobową opiekę odpowiedzialność za umożliwienie wypełnienia obowiązków, o których mowa w ust. 1, spoczywa na kierowniku zakładu albo placówki, w której te osoby przebywają.

4. Obowiązek wynikający z ust. 1 pkt 2 nie dotyczy osób przebywających na obszarze Rzeczypospolitej

Polskiej przez okres krótszy niż trzy miesiące, z wyjątkiem szczepień przeciwko wściekliźnie i tężcowi osób podejrzanych o zakażenie.

Art. 6. 1. Badaniom mającym na celu wykrywanie zakażeń i chorób zakaźnych podlegają:

- 1) kobiety w ciąży, które były narażone na zakażenie HIV, oraz noworodki urodzone przez matki zakażone HIV lub krętkiem błędym — badaniom w kierunku tych zakażeń,
- 2) osoby, które były narażone na zakażenie poprzez kontakt z osobami zakażonymi, chorymi lub materiałem zakaźnym — badaniom w kierunku błonicy, cholery, czerwonki, duru brzusznego, durów rzekomych A, B i C, nagminnego porażenia dziecięcego,
- 3) nosiciele i ozdowieńcy po błonicy, cholery, durze brzuszno, durach rzekomych A, B, C, salmonellozach i czerwonce wywołanej pałeczkami Shigella — badaniom na nosicielstwo,
- 4) osoby podejmujące lub wykonujące prace, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby — badaniom w kierunku zakażenia prątkami gruźlicy, pałeczkami duru brzusznego, durów rzekomych A, B, C, innymi pałeczkami z rodzaju Salmonella i Shigella,
- 5) uczniowie szkół oraz studenci szkół wyższych kształcących do wykonywania prac, o których mowa w pkt 4 — badaniom w kierunku zakażenia prątkami gruźlicy, pałeczkami duru brzusznego, durów rzekomych A, B, C, innymi pałeczkami z rodzaju Salmonella i Shigella, bezpośrednio przed rozpoczęciem praktycznej nauki zawodu.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje badań lekarskich i laboratoryjnych, którym podlegają osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, oraz tryb ich przeprowadzania, uwzględniając w szczególności:

- 1) terminy przeprowadzania badań lekarskich i laboratoryjnych w celu wykrywania określonych zakażeń,
- 2) sposób dokumentowania badań lekarskich i laboratoryjnych i ich wyników,
- 3) postępowanie kliniczno-epidemiologiczne z osobami zakażonymi.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje badań lekarskich i laboratoryjnych, którym podlegają osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 4 i 5, oraz tryb ich przeprowadzania, uwzględniając w szczególności:

- 1) terminy przeprowadzania badań lekarskich i laboratoryjnych w celu wykrywania określonych zakażeń,

- 2) sposób dokumentowania badań lekarskich i laboratoryjnych i ich wyników, w tym wzór karty badań dla celów epidemiologicznych.
4. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby, uwzględniając drogi szerzenia się zakażeń.
5. Osoby chore na gruźlicę płuc w okresie prątkowania oraz osoby zakażone pałeczkami duru brzuszno-go, durów rzekomych A, B, C, innymi pałeczkami z rodzaju *Salmonella* i *Shigella* nie mogą wykonywać prac określonych w wykazie, o którym mowa w ust. 4.
6. Badania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, przeprowadzają świadczeniodawcy, z którymi kasy chorych zawarły umowy o udzielanie tych świadczeń zdrowotnych.
7. Koszty badań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, osób ubezpieczonych są finansowane na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.
8. Koszty badań, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, osób nieubezpieczonych oraz osób, o których mowa w ust. 1 pkt 3, są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.
9. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb finansowania kosztów, o których mowa w ust. 8, uwzględniając sposób dokumentowania wykonania badań oraz terminy rozliczeń.
10. Badania, o których mowa w ust. 1 pkt 3—5, przeprowadzają stacje sanitarno-epidemiologiczne.
11. Koszty badań, o których mowa w ust. 1 pkt 4, ponosi przedsiębiorca.
12. Koszty badań, o których mowa w ust. 1 pkt 5, są finansowane przez właściwe jednostki samorządu terytorialnego ze środków na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.
13. Badania w kierunku chorób zakaźnych i zakażeń kandydatów na dawców oraz dawców komórek, tkanek i narządów oraz krwi regulują odrębne przepisy.
14. Badania, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się bez względu na badania wynikające z odrębnych przepisów.
- Art. 7.** 1. Orzeczenie o braku przeciwwskazań bądź o czasowym lub trwałym przeciwwskazaniu do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby, lekarz wpisuje do karty badań dla celów epidemiologicznych, o której mowa w art. 6 ust. 3 pkt 2.
2. W przypadku stwierdzenia w wyniku badań, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4, przeciwwskazań do wykonywania prac określonych w wykazie, o którym mowa w art. 6 ust. 4:
- 1) osoby z przeciwwskazaniami obowiązane są zawiadomić pracodawcę o zakażeniu,
  - 2) pracodawca jest obowiązany, z zachowaniem poufności, niezwłocznie odsunąć pracownika od takich prac.
- Art. 8.** 1. W przypadku wystąpienia określonych chorób zakaźnych i zakażeń minister właściwy do spraw zdrowia może wprowadzić jednolite procedury postępowania w celu ich zwalczania.
2. W sytuacji, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, jednolite procedury postępowania wobec osób chorych, zakażonych lub osób narażonych na czynniki zakaźne wywołujące te choroby lub zakażenia, uwzględniając w szczególności sposób diagnozowania, leczenia i zapobiegania powstawaniu antybiotykooporności.
- Art. 9.** 1. Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, programy zapobiegania, eliminacji i wykorzenienia określonych zakażeń i chorób zakaźnych, wynikające z sytuacji epidemiologicznej kraju i dostosowane do programów międzynarodowych.
2. Koszty realizacji zadań objętych programami, o których mowa w ust. 1, są finansowane z budżetu państwa odpowiednio z części, których dysponentami są właściwi ministrowie realizujący programy.
3. Zadania objęte programami, o których mowa w ust. 1, realizowane są przez podmioty wskazane w tych programach, na podstawie umów zawieranych przez ministrów, o których mowa w ust. 2, z tymi podmiotami, chyba że obowiązek ich realizacji wynika z odrębnych przepisów.
- Art. 10.** 1. Kierownicy zakładów opieki zdrowotnej i osoby wykonujące zawody medyczne poza zakładami opieki zdrowotnej są obowiązani do zapewnienia przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych obejmujących w szczególności:
- 1) zapewnienie warunków skutecznej sterylizacji materiałów medycznych, narzędzi i innego sprzętu medycznego oraz prowadzenia prawidłowych procesów dezynfekcji,
  - 2) stosowanie indywidualnych środków ochrony pracowników.
2. Kierownicy zakładów opieki zdrowotnej udzielających całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych obowiązani są do postępowania przeciwdziałającego szerzeniu się zakażeń zakładowych przez opracowanie i wdrożenie procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami zakładowymi zgod-

nie z obowiązującymi standardami, a w szczególności do:

- 1) bieżącego dozoru i przestrzegania standardów higieny wewnątrzzakładowej,
- 2) kontroli stosowanych metod leczenia, w tym antybiotykoterapii,
- 3) wprowadzenia zakładowego systemu badań, identyfikacji i rejestracji szczepów bakteryjnych w celu oceny stanu zakażenia hospitalizowanych pacjentów i skażenia środowiska zakładu wieloopornymi szczepami szpitalnymi,
- 4) zapewnienia, w razie potrzeby, warunków do izolacji pacjentów szczególnie podatnych na zakażenia zakładowe oraz
- 5) zapewnienia środków na realizację zadań, o których mowa w pkt 1—4.

Art. 11. 1. Kierownicy zakładów opieki zdrowotnej udzielających całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych obowiązani są do bieżącej oceny sytuacji epidemiologicznej w zakładzie, do prowadzenia rejestrów zakażeń zakładowych oraz sporządzania i przekazywania powiatowemu inspektorowi sanitarnemu raportów o występowaniu tych zakażeń. Do rejestrów stosuje się przepisy o dokumentacji medycznej.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestrów zakażeń zakładowych oraz sposób sporządzania raportów o występowaniu zakażeń zakładowych i tryb ich przekazywania, a także wzory tych dokumentów, uwzględniając w szczególności rodzaje informacji o występowaniu zakażeń zakładowych oraz drobnostrójów chorobotwórczych o szczególnej oporności i oporności wielolekowej.

Art. 12. 1. Kierownicy zakładów opieki zdrowotnej udzielających całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych obowiązani są do powołania zespołu oraz komitetu kontroli zakażeń zakładowych.

2. W skład zespołu kontroli zakażeń zakładowych wchodzi lekarz jako przewodniczący zespołu oraz pielęgniarka — jedna przypadająca na 250 łóżek.

3. Do zadań zespołu kontroli zakażeń zakładowych należy nadzór nad przestrzeganiem procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami zakładowymi, analiza występujących zakażeń zakładowych, opracowywanie raportów o występowaniu zakażeń zakładowych oraz szkolenie personelu w zakresie zasad, praktyki i metod kontroli zakażeń zakładowych.

4. W skład komitetu kontroli zakażeń zakładowych wchodzi przewodniczący zespołu, o którym mowa w ust. 2, kierownik zakładu lub jego przedstawiciel, kierownicy właściwych komórek organizacyjnych, naczelną pielęgniarka oraz lekarz sprawujący opiekę profilaktyczną nad pracownikami zakładu.

5. Do zadań komitetu, o którym mowa w ust. 4, należy planowanie, ocena i wdrażanie metod kontroli zakażeń zakładowych oraz podejmowanie decyzji o rozdziale środków, o których mowa w art. 10 ust. 2.

6. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wymagane kwalifikacje członków zespołu kontroli zakażeń zakładowych, o których mowa w ust. 2, uwzględniając w szczególności wymagane specjalizacje i kursy specjalistyczne.

Art. 13. 1. Użytkownicy nieruchomości obowiązani są utrzymywać je w stanie sanitarnym nienaruszającym wymagań higienicznych i zdrowotnych, w tym w szczególności niestwarzającym zagrożenia przeniesienia chorób zakaźnych i zakażeń.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia może określić, w drodze rozporządzeń, szczegółowe wymagania sanitarne, jakim powinny odpowiadać niektóre obiekty produkcyjne, usługowe, handlowe, a także sposoby postępowania, mające na celu zapobieganie zakażeniom i chorobom zakaźnym, uwzględniając w szczególności rodzaje prowadzonej działalności oraz procedury postępowania przeciwepidemicznego.

Art. 14. 1. Osoby przebywające na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są obowiązane do poddawania się szczepieniom ochronnym przeciw chorobom zakaźnym zgodnie z programem szczepień ochronnych oraz w przypadku, o którym mowa w art. 15 ust. 1.

2. Przeprowadzenie szczepienia ochronnego obejmuje kwalifikacyjne badanie lekarskie i wykonanie szczepienia.

3. Kwalifikacyjne badanie lekarskie, o którym mowa w ust. 2, powinno być przeprowadzone bezpośrednio przed szczepieniem w celu wykluczenia przeciwwskazań do szczepienia.

4. Szczepienia ochronne wykonują lekarze, felczerzy, pielęgniarki i położne, którzy posiadają kwalifikacje, o których mowa w ust. 8.

5. Osoby wystawiające zaświadczenie o urodzeniu żywym obowiązane są do założenia karty uodpornienia i przekazania jej świadczeniodawcy sprawującemu opiekę profilaktyczną nad dzieckiem.

6. Osoby przeprowadzające szczepienia ochronne prowadzą dokumentację medyczną dotyczącą szczepień ochronnych oraz sporządzają sprawozdania z wykonanych szczepień, które przekazują powiatowemu inspektorowi sanitarnemu.

7. Do szczepień mogą być stosowane wyłącznie preparaty dopuszczone do obrotu na podstawie odrębnych przepisów.

8. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wykaz obowiązkowych szczepień ochronnych, zasady przeprowadzania i dokumentacji szczepień, uwzględniając w szczególności:

- 1) choroby zakaźne, przeciw którym prowadzone są szczepienia ochronne, wiek i grupy osób objętych obowiązkiem szczepień,
- 2) kwalifikacje osób przeprowadzających szczepienia i sposób prowadzenia szczepień,
- 3) szczegółowe zasady dotyczące prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości ze szczepień z podaniem form, rodzajów, wzorów, terminów i sposobu obiegu dokumentów, w których odnotowuje się szczepienia.

9. Program szczepień ochronnych ze szczegółowym schematem stosowania poszczególnych szczepionek oraz wskazaniem do szczepień obowiązkowych i zalecanych, wynikający z aktualnej sytuacji epidemiologicznej i rozporządzeń, o których mowa w ust. 8 i art. 9 ust. 1, podaje Główny Inspektor Sanitarny w formie komunikatu publikowanego do końca I kwartału każdego roku.

10. Obowiązkiem lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, wybranego przez osobę ubezpieczoną, jest powiadomienie osoby ubezpieczonej o obowiązku podania się szczepieniom ochronnym i poinformowanie o szczepieniach zalecanych.

Art. 15. 1. W przypadku stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego na obszarze całego kraju lub na obszarze obejmującym tereny należące do więcej niż jednego województwa minister właściwy do spraw zdrowia może, w drodze rozporządzenia, nałożyć obowiązek szczepień ochronnych przeciw chorobom epidemicznym na inne osoby i inne choroby niż wymienione w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 14 ust. 8.

2. W przypadku wystąpienia sytuacji, o której mowa w ust. 1, na obszarze jednego województwa, rozporządzenie takie wydaje wojewoda na wniosek wojewódzkiego inspektora sanitarnego i w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia oraz publikuje je w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Art. 16. 1. Obowiązkowe szczepienia ochronne osób ubezpieczonych przeprowadzają świadczeniodawcy, z którymi kasy chorych zawarły umowy na te świadczenia.

2. Koszty przeprowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych, o których mowa w ust. 1, są finansowane na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, z zastrzeżeniem ust. 3 i 6.

3. Jeżeli osoba ubezpieczona dokona obowiązkowego szczepienia ochronnego u innego świadczeniodawcy niż określony w ust. 1, koszty preparatu oraz koszty przeprowadzenia szczepienia ponosi ta osoba.

4. Koszty przeprowadzenia obowiązkowych szczepień ochronnych osób nieubezpieczonych finansowane są z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb finansowania kosztów, o których mowa w ust. 4, uwzględniając w szczególności sposób dokumentowania przeprowadzenia szczepień oraz terminy rozliczeń.

6. Koszty preparatów służących przeprowadzaniu obowiązkowych szczepień ochronnych finansowane są z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

7. Preparaty do szczepień, o których mowa w ust. 6, zakupuje minister właściwy do spraw zdrowia zgodnie z przepisami o zamówieniach publicznych.

8. Preparaty zakupione przez ministra właściwego do spraw zdrowia są transportowane i przechowywane, z zachowaniem łańcucha chłodniczego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

9. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb i sposób przekazywania preparatów, o których mowa w ust. 6, uwzględniając w szczególności:

- 1) podmioty, którym przekazywane są preparaty, i ich obowiązki w zakresie ustalania rocznego zapotrzebowania na preparaty,
- 2) sposób przechowywania i rotacji preparatów stanowiących rezerwę przeciwepidemiczną kraju z zachowaniem odrębnych przepisów,
- 3) zaopatrywanie się świadczeniodawców prowadzących szczepienia w preparaty.

Art. 17. 1. W celu zapobiegania szerzeniu się chorób zakaźnych u osób pracujących, narażonych na działanie czynników biologicznych przeprowadza się, po uzyskaniu ich zgody, szczepienia ochronne wskazane na danym stanowisku pracy.

2. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, określi, w drodze rozporządzenia, wykaz stanowisk pracy oraz szczepień ochronnych wskazanych do wykonania pracownikom podejmującym pracę lub zatrudnionym na tych stanowiskach, uwzględniając w szczególności standardy Unii Europejskiej.

3. O rodzaju wskazanego szczepienia ochronnego pracodawca informuje pracownika.

4. Koszty przeprowadzania szczepień ochronnych, o których mowa w ust. 1, oraz preparatów do tych szczepień ponosi pracodawca.

5. Przy przeprowadzaniu szczepień wskazanych na danym stanowisku pracy obowiązują zasady określone w art. 14 ust. 2—7.

Art. 18. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia może ogłosić, w drodze obwieszczenia, wykaz zalecanych szczepień ochronnych dla określonych grup osób

z uwagi na wiek, stan zdrowia, sytuację epidemiologiczną występującą na danym terenie oraz przemieszczanie się poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem wymagań innych krajów oraz zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia.

2. Przy przeprowadzaniu szczepień zalecanych obowiązują zasady określone w art. 14 ust. 2—7.

3. Koszty zakupu preparatów do szczepień określonych w ust. 1 ponosi osoba poddająca się szczepieniu.

4. Zalecane szczepienia ochronne osób ubezpieczonych przeprowadzają świadczeniodawcy, z którymi kasy chorych zawarły umowy na te świadczenia.

5. Koszty przeprowadzania zalecanych szczepień ochronnych, o których mowa w ust. 1, osób ubezpieczonych są finansowane na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, z wyjątkiem szczepień wykonywanych w związku z podróżą za granicę.

6. Jeżeli osoba ubezpieczona dokona zalecanego szczepienia ochronnego u innego świadczeniodawcy niż określony w ust. 4, koszty przeprowadzenia szczepienia ponosi ta osoba.

7. Koszty przeprowadzania zalecanych szczepień ochronnych osób nieubezpieczonych ponoszą te osoby.

Art. 19. 1. Lekarz, który podejrzewa wystąpienie niepożądanego odczynu poszczepiennego, ma obowiązek niezwłocznego zgłoszenia takiego przypadku do powiatowego (portowego) inspektora sanitarnego, właściwego ze względu na miejsce udzielania świadczenia zdrowotnego przez tego lekarza.

2. Powiatowy (portowy) inspektor sanitarny prowadzi rejestry niepożądanych odczynów poszczepiennych.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, kategorie i kryteria rozpoznawania niepożądanych odczynów poszczepiennych, sposób i tryb ich zgłaszania oraz wzory formularzy i obieg dokumentacji, uwzględniając w szczególności objawy ogólne i miejscowe.

4. Leczenie niepożądanych odczynów poszczepiennych u osób ubezpieczonych prowadzone jest na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.

5. Koszty leczenia niepożądanych odczynów poszczepiennych u osób nieubezpieczonych finansowane są z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

6. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb finansowania kosztów, o których mowa w ust. 5, uwzględniając w szczególności

sposób dokumentowania przeprowadzonego leczenia oraz terminy rozliczeń.

Rozdział 3

Postępowanie w przypadku podejrzenia lub rozpoznania choroby zakaźnej lub zakażenia oraz w przypadku stwierdzenia zgonu z powodu choroby zakaźnej

Art. 20. 1. Lekarz lub felczer, który podejrzewa lub rozpoznaje chorobę zakaźną lub zakażenie, jest obowiązany pouczyć pacjenta, jego ustawowego przedstawiciela lub osobę sprawującą nad pacjentem faktyczną opiekę o środkach ostrożności zapobiegających przeniesieniu zakażenia na inne osoby oraz o obowiązku wynikającym z art. 7 ust. 2.

2. W przypadku rozpoznania zakażenia, które może przenosić się drogą kontaktów seksualnych, lekarz jest obowiązany poinformować pacjenta o konieczności zgłoszenia się do lekarza jego partnera lub partnerów seksualnych. Fakt powiadomienia pacjenta powinien być odnotowany w dokumentacji medycznej i potwierdzony podpisem pacjenta.

3. W przypadku podejrzenia zakażenia lub zachorowania na chorobę zakaźną, określoną w wykazie, o którym mowa w art. 3 ust. 1, lub rozpoznania takiej choroby lekarz lub felczer ma obowiązek zgłoszenia tego faktu, w ciągu 24 godzin, właściwemu ze względu na miejsce zachorowania powiatowemu (portowemu) inspektorowi sanitarnemu, z zastrzeżeniem ust. 4—6.

4. Podejrzenie lub rozpoznanie zachorowania na gruźlicę lekarz lub felczer ma obowiązek zgłosić właściwemu ze względu na miejsce zachorowania wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu lub wskazanej przez niego specjalistycznej jednostce właściwej w zakresie gruźlicy i chorób płuc.

5. Podejrzenie lub rozpoznanie zachorowania na AIDS, kiłę, rzeżączkę, nierzeżączkowe zakażenia dolnych odcinków narządów moczowo-płciowych i inne chlamydiozy oraz rzeżączkowicę lekarz lub felczer ma obowiązek zgłosić bezpośrednio właściwemu ze względu na miejsce zachorowania wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu lub wskazanej przez niego specjalistycznej jednostce właściwej w zakresie chorób przenoszonych drogą płciową.

6. W przypadku stwierdzenia lub podejrzenia, że zgon nastąpił z powodu choroby zakaźnej określonej w wykazie, o którym mowa w art. 3 ust. 1, lekarz ma obowiązek powiadomić o tym fakcie wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

7. W zgłoszeniach, o których mowa w ust. 3—6, z zastrzeżeniem ust. 8, zamieszcza się następujące dane osoby, której dotyczy zgłoszenie:

- 1) imię i nazwisko,
- 2) datę urodzenia,

- 3) nr PESEL,
- 4) płeć,
- 5) adres zamieszkania (lub zameldowania),
- 6) rozpoznanie oraz kod jednostki chorobowej zgodnie z międzynarodową klasyfikacją chorób,
- 7) inne informacje niezbędne do przeciwdziałania chorobom zakaźnym i zakażeniom oraz rozpoznania i oceny sytuacji epidemiologicznej.

8. W zgłoszeniu zachorowań na AIDS lekarz zamieszcza dane określone w ust. 7, a jeżeli pacjent je zastrzeże, to następujące dane osoby, której dotyczy zgłoszenie:

- 1) inicjały imienia i nazwiska lub hasło,
- 2) wiek,
- 3) płeć,
- 4) obywatelstwo,
- 5) województwo, na obszarze którego posiada stałe zameldowanie, a w przypadku niemożliwości ustalenia — województwo, na obszarze którego przebywa osoba, której dotyczy zgłoszenie,
- 6) rozpoznanie.

9. W zgłoszeniach, o których mowa w ust. 3—6, należy zamieścić imię, nazwisko, adres i numer telefonu lekarza dokonującego zgłoszenia.

10. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy zgłoszeń, o których mowa w ust. 3—6, oraz sposób ich przekazywania, uwzględniając w szczególności wymogi zabezpieczenia ochrony danych osobowych.

Art. 21. 1. Kierownik laboratorium wykonującego badania mikrobiologiczne, serologiczne i molekularne ma obowiązek zgłaszania, w ciągu 24 godzin, dodatkowych wyników badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych, określonych w wykazie, o którym mowa w art. 3 ust. 2, do powiatowego (portowego) inspektora sanitarnego, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.

2. Zgłoszenie zakażenia gruźlicą należy kierować bezpośrednio do wojewódzkiego inspektora sanitarnego lub wskazanej przez niego specjalistycznej jednostki właściwej w zakresie gruźlicy i chorób płuc.

3. Zgłoszenie zakażenia HIV, kiłą, rzeżączką, nierzężączkowymi zakażeniami dolnych odcinków narządów moczowo-płciowych i innymi chłamydiozami oraz rzeżączką należy kierować bezpośrednio do wojewódzkiego inspektora sanitarnego lub wskazanej przez niego specjalistycznej jednostki właściwej w zakresie chorób przenoszonych drogą płciową.

4. W zgłoszeniach, o których mowa w ust. 1—3, z zastrzeżeniem ust. 5, kierownik laboratorium umieszcza następujące dane osoby, której dotyczy zgłoszenie:

- 1) imię i nazwisko,
- 2) datę urodzenia,
- 3) nr PESEL,
- 4) płeć,
- 5) adres zamieszkania (lub zameldowania),
- 6) wynik badania i datę pobrania próby,
- 7) inne informacje niezbędne do rozpoznania i oceny sytuacji epidemiologicznej oraz przeciwdziałania zakażeniom.

5. W zgłoszeniu zakażenia HIV kierownik laboratorium zamieszcza dane określone w ust. 4, a jeżeli pacjent je zastrzeże (badanie anonimowe), to następujące dane:

- 1) inicjały imienia i nazwiska lub hasło,
- 2) wiek,
- 3) płeć,
- 4) obywatelstwo,
- 5) miejsce stałego pobytu: województwo, typ miejscowości (miasto/wieś),
- 6) wynik badania i datę pobrania próby.

6. W zgłoszeniach, o których mowa w ust. 1—3, należy zamieścić imię, nazwisko, adres i numer telefonu kierownika laboratorium dokonującego zgłoszenia oraz nazwę i adres placówki.

7. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, wzory formularzy zgłoszeń, o których mowa w ust. 1—3, oraz sposób ich przekazywania, uwzględniając w szczególności wymogi zabezpieczenia ochrony danych osobowych.

Art. 22. 1. Weryfikację poprawności rozpoznań zakażeń oraz wykonywania wysokospecjalistycznych badań diagnostycznych przeprowadzają krajowe ośrodki referencyjne do spraw diagnostyki mikrobiologicznej i serologicznej.

2. Krajowymi ośrodkami referencyjnymi do spraw diagnostyki mikrobiologicznej i serologicznej są podmioty, które uzyskały akredytację na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 kwietnia 2000 r. o systemie oceny zgodności, akredytacji oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 489 i z 2001 r. Nr 63, poz. 636), z którymi minister właściwy do spraw zdrowia zawarł umowę w zakresie zadań, o których mowa w ust. 1.

3. W umowie, o której mowa w ust. 2, określa się w szczególności zakres badań, sposób dokumentacji badań, rodzaje analiz dla celów epidemiologicznych, sposób udostępniania wzorców niezbędnych do kontroli jakości diagnostycznych badań mikrobiologicznych i serologicznych, tryb uczestniczenia w zewnętrznych sprawdzianach jakości badań.

4. Koszty szczegółowej identyfikacji zakaźnych czynników chorobotwórczych dla celów epidemiologicznych finansowane są z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb finansowania kosztów, o których mowa w ust. 4, uwzględniając w szczególności sposób dokumentowania przeprowadzonych badań oraz terminy rozliczeń.

Art. 23. 1. Powiatowy (portowy) inspektor sanitarny prowadzi rejestr zachorowań na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu oraz dodatnich wyników badań laboratoryjnych, z zastrzeżeniem ust. 3. W rejestrze mogą być przetwarzane dane osobowe pacjenta, określone w art. 20 ust. 7 i 8 oraz w art. 21 ust. 4 i 5.

2. Powiatowy (portowy) inspektor sanitarny sporządza zbiorcze raporty zawierające dane liczbowe o wystąpieniu zachorowań na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu oraz o dodatnich wynikach badań laboratoryjnych i przekazuje właściwemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

3. Wojewódzki inspektor sanitarny lub wskazana przez niego specjalistyczna jednostka prowadzi rejestr zachorowań na choroby określone w art. 20 ust. 4 i 5, dodatnich wyników badań laboratoryjnych określonych w art. 21 ust. 2 i 3 oraz zgonów, o których mowa w art. 20 ust. 6. W rejestrze mogą być przetwarzane dane osobowe pacjenta określone w art. 20 ust. 7 i 8 oraz w art. 21 ust. 4 i 5.

4. Wojewódzki inspektor sanitarny lub wskazana przez niego specjalistyczna jednostka sporządza zbiorcze raporty zawierające dane liczbowe o występowaniu zachorowań na choroby określone w art. 20 ust. 4 i 5, o dodatnich wynikach badań laboratoryjnych określonych w art. 21 ust. 2 i 3 oraz zgonach, o których mowa w art. 20 ust. 6.

5. Wojewódzki inspektor sanitarny sporządza na podstawie raportów przekazanych przez powiatowych (portowych) inspektorów sanitarnych oraz raportów określonych w ust. 4 raporty wojewódzkie i przekazuje je Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu.

6. W przypadku chorób zawlekanych z innych krajów, rzadko występujących lub o ciężkim przebiegu klinicznym albo objętych programami, o których mowa w art. 9 ust. 1, inspektorzy sporządzają raporty indywidualne na podstawie przeprowadzonych wywiadów kliniczno-epidemiologicznych.

7. Główny Inspektor Sanitarny sporządza i publikuje raporty krajowe o zachorowaniach i zgonach na choroby zakaźne podlegające zgłoszeniu oraz o dodatnich wynikach badań laboratoryjnych.

8. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia rejestrów, o których mowa w ust. 1 i 3, oraz wzory raportów, o których mowa w ust. 2 i w ust. 4—7, oraz termi-

ny ich przekazywania, uwzględniając w szczególności zasady ochrony danych osobowych w rejestrach.

Art. 24. 1. Właściwy inspektor sanitarny lub wskazana przez niego jednostka, o której mowa w art. 20 ust. 4 i 5, po otrzymaniu zgłoszenia chorób i zakażeń podlegających rejestracji jest obowiązany niezwłocznie podjąć czynności mające na celu zapobieżenie szerzeniu się tych chorób i zakażeń, a w wypadku chorób odzwierzęcych — powiadomić także właściwego lekarza weterynarii.

2. W przypadku powzięcia podejrzenia epidemicznego wzrostu zachorowań lub zaistnienia zagrożenia epidemią bądź wystąpienia choroby o wysokiej zaraźliwości, powiatowy (portowy) inspektor sanitarny ma obowiązek bezzwłocznego zgłoszenia tego faktu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

Art. 25. 1. W przypadku stwierdzenia lub podejrzenia choroby zakaźnej lub zakażenia właściwy inspektor sanitarny, w przypadkach określonych w ustawie, w drodze decyzji administracyjnej, może nakazać podanie się chorego lub podejrzanego o zachorowanie lub zakażenie badaniom, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, obowiązkowemu leczeniu, obowiązkowej hospitalizacji, izolacji, kwarantannie lub nadzorowi epidemiologicznemu.

2. W celu zapobieżenia szerzeniu się choroby zakaźnej powiatowy (portowy) inspektor sanitarny, w drodze decyzji administracyjnej, może:

- 1) nakazać podejrzanemu o chorobę zakaźną lub podejrzanemu o zakażenie wstrzymanie się od wykonywania pracy lub uczęszczania do przedszkoli, szkół i placówek działających w systemie oświaty oraz szkół wyższych,
- 2) zakazać korzystania z wody do picia i na potrzeby gospodarcze pochodzącej z ujęć, co do których istnieje podejrzenie skażenia,
- 3) nakazać przeprowadzenie niezbędnych zabiegów z zakresu dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji,
- 4) wprowadzić czasowy zakaz wstępu do pomieszczeń skażonych,
- 5) wprowadzić zakaz spożywania żywności podejrzanego o skażenie, a w razie potrzeby zarządzić jej odkażenie, zniszczenie lub przeznaczenie do innych celów niż spożywcze, z wyjątkiem przeznaczenia do żywienia zwierząt,
- 6) nakazać sekcję zwłok osoby zmarłej na chorobę zakaźną lub podejrzaną o taką chorobę,
- 7) zakazać wykonywania sekcji zwłok, gdy sekcja zwłok mogłaby prowadzić do zakażenia osób lub skażenia środowiska, chyba że zachodzi podejrzenie, że zgon nastąpił w wyniku popełnienia przestępstwa.

Art. 26. 1. W celu monitorowania sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych oraz zapewnienia sys-

temu wczesnego powiadamiania o zagrożeniu epidemicznym tworzy się sieć nadzoru epidemiologicznego i kontroli chorób zakaźnych w kraju.

2. Sieć określoną w ust. 1 stanowią organy i jednostki realizujące zadania określone w art. 14 i art. 20—24.

Art. 27. 1. Osoby, przybywające z zagranicy chore lub co do których istnieje uzasadnione podejrzenie choroby zakaźnej, mogą być poddane badaniom, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, i obowiązkowemu leczeniu lub obowiązkowej hospitalizacji, izolacji, kwarantannie lub nadzorowi epidemiologicznemu, na zasadach określonych w art. 25 ust. 1.

2. Obowiązkowej kwarantannie lub nadzorowi epidemiologicznemu podlegają osoby zdrowe, które pozostawały w styczności z chorymi na cholera, dżumę płucną i wirusowe gorączki krwotoczne przez okres nie dłuższy niż: w przypadku cholery — 5 dni, dżumy płucnej — 6 dni, wirusowych gorączek krwotocznych — 21 dni od ostatniego dnia styczności.

3. W przypadku uzasadnionego podejrzenia wystąpienia skażenia bagaży, przedmiotów, materiałów i środków transportu mogą być one poddane dezynfekcji i dezynsekcji, a środki transportu ponadto deratyzacji. Postępowanie ze zwierzętami określają odrębne przepisy.

4. W przypadku konieczności izolowania lub poddania kwarantannie osób wojewoda obowiązany jest zorganizować warunki izolacji lub kwarantanny przez zapewnienie odpowiednich pomieszczeń, wyposażenia oraz osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.

Art. 28. Obowiązkowej hospitalizacji podlegają:

- 1) osoby chore na gruźlicę płuc w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie,
- 2) osoby chore i podejrzane o zachorowanie na:
  - a) błonicę,
  - b) cholera,
  - c) dur brzuszny,
  - d) dury rzekome A, B, C,
  - e) dżumę,
  - f) nagminne porażenie dziecięce oraz inne ostre porażenia wiotkie, w tym zespół Guillaina-Barrégo,
  - g) tularemię,
  - h) zapalenie mózgu,
  - i) zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych,
  - j) żółtą gorączkę i wirusowe gorączki krwotoczne.

Art. 29. 1. Koszty świadczeń zdrowotnych, o których mowa w art. 27 i 28, udzielane osobom ubezpie-

czonym są finansowane na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.

2. Koszty świadczeń zdrowotnych, o których mowa w art. 27 i 28, udzielane osobom nieubezpieczonym są finansowane z budżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb finansowania kosztów świadczeń, o których mowa w ust. 2, uwzględniając w szczególności sposób dokumentowania udzielonych świadczeń oraz terminy rozliczeń.

Art. 30. 1. Lekarz sprawujący opiekę nad osobą poddaną obowiązkowej hospitalizacji, izolacji lub kwarantannie, na podstawie decyzji, o której mowa w art. 25 ust. 1, ma obowiązek poinformowania tej osoby o przyczynach zastosowania tego środka.

2. Wyrażenie zgody na obowiązkową hospitalizację, izolację lub kwarantannę następuje w formie złożenia podpisu w dokumentacji medycznej przez osobę, wobec której zastosowano ten środek, lub w odniesieniu do osób, o których mowa w art. 5 ust. 2, przez osobę sprawującą nad nimi prawną lub faktyczną opiekę.

3. W przypadku braku zgody na obowiązkową hospitalizację, izolację lub kwarantannę kierownik jednostki, w której umieszczona jest osoba poddana obowiązkowi, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany powiadomić tę osobę o przysługującym jej prawie odwołania się do sądu w celu niezwłocznego ustalenia legalności pozbawienia wolności oraz umożliwić tej osobie odwołanie się do sądu.

4. Kierownik jednostki, w której wykonywana jest obowiązkowa hospitalizacja, izolacja lub kwarantanna, jest obowiązany do powiadomienia rodziny lub osoby wskazanej przez osobę poddaną obowiązkowej hospitalizacji, izolacji lub kwarantannie o zastosowaniu tego środka.

5. Czynności, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, odnotowuje się w dokumentacji medycznej.

Art. 31. 1. Obowiązkowemu leczeniu ambulatoryjnemu podlegają osoby chore na gruźlicę płuc. Wypełnienie obowiązku polega na poddawaniu się badaniom lekarskim oraz innym badaniom diagnostycznym i stosowaniu zaleconego leczenia.

2. Świadczenie zdrowotne polegające na leczeniu, o którym mowa w ust. 1, obejmuje również podawanie leków.

3. Koszty świadczeń zdrowotnych, o których mowa w ust. 2, osób ubezpieczonych finansowane są na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym.

4. Koszty świadczeń zdrowotnych, o których mowa w ust. 2, osób nieubezpieczonych finansowane są z bu-

dżetu państwa z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zdrowia.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, tryb finansowania kosztów, o których mowa w ust. 4, uwzględniając w szczególności sposób dokumentowania udzielania świadczeń oraz terminy rozliczeń.

Art. 32. 1. Środki transportu, którymi przewożone były osoby chore lub podejrzane o zakażenie, podlegają zabiegom dezynfekcyjnym po każdym przewozie takiej osoby.

2. Chorzy na choroby zakaźne są hospitalizowani w specjalistycznych jednostkach zapewniających warunki ograniczenia przenoszenia zakażenia.

Rozdział 4

Zasady postępowania w razie stanu zagrożenia epidemicznego i epidemii

Art. 33. 1. Stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii na obszarze województwa lub jego części ogłasza i odwołuje wojewoda, w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Głównego Inspektora Sanitarnego.

2. Jeżeli stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii występuje na obszarze więcej niż jednego województwa, stan zagrożenia epidemicznego lub stan epidemii ogłasza i odwołuje, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji.

3. W rozporządzeniach, o których mowa w ust. 1 i 2, organ je wydający może wprowadzić:

- 1) czasowe ograniczenie w ruchu osobowym,
- 2) czasowe ograniczenie lub zakaz obrotu i używania przedmiotów lub artykułów spożywczych,
- 3) czasowe ograniczenie funkcjonowania określonych instytucji lub zakładów pracy,
- 4) zakaz organizowania widowisk, zgromadzeń i innych skupisk ludności,
- 5) obowiązek wykonania określonych zabiegów sanitarnych, jeżeli wykonanie ich wiąże się z funkcjonowaniem określonych obiektów produkcyjnych, usługowych, handlowych i innych,
- 6) nakaz poddania się określonym szczepieniom ochronnym,
- 7) nakaz udostępnienia nieruchomości, lokali, terenów i dostarczenia środków transportu do działań przeciwepidemicznych.

4. Rozporządzenia, o których mowa w ust. 1 i 2, są niezwłocznie ogłaszane w odpowiednim dzienniku urzędowym, w rozumieniu ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych, i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Wojewoda ma obowiązek poinformowania obywateli o obo-

wiązkach wynikających z przepisów, o których mowa w ust. 1—3, w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.

Art. 34. 1. Pracownicy zakładów opieki zdrowotnej i inne osoby, z zastrzeżeniem ust. 2, mogą być skierowani do pracy przy zwalczaniu epidemii w drodze decyzji administracyjnej.

2. Skierowaniu do pracy niosącej ryzyko zakażenia przy zwalczaniu epidemii nie podlegają:

- 1) osoby, które nie ukończyły 18 lat bądź ukończyły 60 lat,
- 2) kobiety w ciąży lub wychowujące dzieci w wieku do 14 lat,
- 3) osoby niepełnosprawne.

3. Decyzję o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii na terenie województwa, w którym osoba skierowana mieszka lub jest zatrudniona, wydaje wojewoda, a w razie skierowania do pracy na obszarze innego województwa — minister właściwy do spraw zdrowia.

4. Od decyzji wojewody przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zdrowia. Wniesienie odwołania nie wstrzymuje wykonania decyzji wojewody.

5. Decyzja o skierowaniu do pracy przy zwalczaniu epidemii stwarza obowiązek pracy przez okres do 3 miesięcy w zakładzie opieki zdrowotnej wskazanym w decyzji.

6. Osobie skierowanej do pracy przy zwalczaniu epidemii dotychczasowy pracodawca jest obowiązany udzielić urlopu bezpłatnego na czas określony w decyzji, o której mowa w ust. 3. Okres urlopu bezpłatnego zalicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze u tego pracodawcy.

7. Zakład opieki zdrowotnej, o którym mowa w ust. 5, nawiązuje z osobą skierowaną do pracy stosunek pracy na czas wykonywania określonej pracy na okres nie dłuższy niż wskazany w decyzji.

8. Osobie skierowanej do pracy na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 3, przysługuje wyłącznie wynagrodzenie zasadnicze w wysokości nie niższej niż 150% przeciętnego wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego na danym stanowisku pracy w zakładzie wskazanym w tej decyzji lub w innym podobnym zakładzie, jeżeli w zakładzie wskazanym nie ma takiego stanowiska.

9. Osobie, o której mowa w ust. 7, przysługuje zwrot kosztów przejazdu, zakwaterowania i wyżywienia na zasadach określonych w przepisach o ustalaniu oraz wysokości należności przysługującej pracownikom z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju. Zwrot kosztów z tytułu zakwaterowania lub wyżywienia nie przysługuje w przypadku zapewnienia w miejscu wykonywania pracy bezpłatnego zakwaterowania lub wyżywienia.

10. Koszty świadczeń zdrowotnych udzielanych w związku ze zwalczaniem epidemii oraz koszty, o których mowa w ust. 8 i 9, finansowane są z budżetu państwa z części, której dysponentem jest wojewoda właściwy ze względu na miejsce udzielania świadczeń.

11. Przez czas trwania obowiązku, o którym mowa w ust. 6, z osobą skierowaną do pracy przy zwalczaniu epidemii nie może być rozwiązany dotychczasowy stosunek pracy ani nie może być dokonane wypowiedzenie umowy o pracę, chyba że istnieje podstawa do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika.

12. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, ministrem właściwym do spraw wewnętrznych oraz Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb kierowania osób do pracy przy zwalczaniu epidemii, uwzględniając w szczególności sposoby powiadamiania osób skierowanych do zwalczania epidemii oraz ich pracodawców,
- 2) tryb finansowania kosztów, o których mowa w ust. 10, uwzględniając w szczególności sposób dokumentowania poniesionych kosztów oraz terminy rozliczeń.

Rozdział 5

Przepisy karne

Art. 35. 1. Kto:

- 1) wbrew ciążącemu na nim obowiązkowi, o którym mowa w art. 20 ust. 3—6, oraz art. 21 ust. 1—3, nie zgłasza przypadków zakażenia, zachorowania, podejrzenia o zakażenie, zachorowanie lub zgonu na chorobę zakaźną,
  - 2) nie stosuje się do obowiązków wynikających z art. 5 i 13, nakazów lub zakazów określonych w art. 25
- podlega grzywnie.

2. Postępowanie w sprawach o czyny określone w ust. 1 jest prowadzone na podstawie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe

Art. 36. W ustawie z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 63, poz. 315, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 138, poz. 682, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769 i Nr 158, poz. 1041, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1115, z 1999 r. Nr 28, poz. 255 i 256 i Nr 84, poz. 935, z 2000 r. Nr 3, poz. 28, Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 114, poz. 1193 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 5, poz. 45, Nr 88, poz. 961,

Nr 100, poz. 1083, Nr 111, poz. 1193, Nr 113, poz. 1207 i Nr 126, poz. 1382 i 1383) w art. 24 w ust. 4 w pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) określonych w przepisach o chorobach zakaźnych i zakażeniach.”

Art. 37. W ustawie z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 i Nr 75, poz. 468, z 1998 r. Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 929 i Nr 162, poz. 1116, z 1999 r. Nr 45, poz. 439, Nr 49, poz. 483, Nr 63, poz. 700, Nr 70, poz. 777, Nr 72, poz. 802, Nr 109, poz. 1236 i Nr 110, poz. 1255 i 1256, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 18, poz. 230, Nr 95, poz. 1041 i Nr 122, poz. 1311 i 1324 oraz z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 52, poz. 539, Nr 88, poz. 961, Nr 97, poz. 1050 i Nr 126, poz. 1382) w art. 165:

- 1) w ust. 1 skreśla się pkt 2 i 3,
- 2) w ust. 2 skreśla się wyrazy „oraz zapobieganiem i zwalczaniem chorób wenerycznych”,
- 3) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Zasady i tryb finansowania z budżetu państwa kosztów świadczeń zdrowotnych związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych i zakażeń udzielanych na rzecz osób nieposiadających uprawnień z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego określają przepisy ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384).”

Art. 38. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie zachowują moc dotychczasowe przepisy wykonawcze, o ile nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż przez rok od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 39. Tracą moc:

- 1) dekret z dnia 16 kwietnia 1946 r. o zwalczaniu chorób wenerycznych (Dz. U. z 1949 r. Nr 51, poz. 394 i z 2000 r. Nr 120, poz. 1268),
- 2) ustawa z dnia 22 kwietnia 1959 r. o zwalczaniu gruźlicy (Dz. U. Nr 27, poz. 170, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i z 2000 r. Nr 120, poz. 1268),
- 3) ustawa z dnia 13 listopada 1963 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 50, poz. 279, z 1971 r. Nr 12, poz. 115, z 1974 r. Nr 47, poz. 280, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1997 r. Nr 60, poz. 369, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 63, poz. 634).

Art. 40. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002 r., z wyjątkiem art. 17 i 22, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., oraz art. 11 i 12, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

Załączniki do ustawy z dnia 6 września 2001 r.
(poz. 1384)

Załącznik nr 1

WYKAZ CHOROÓB ZAKAŻNYCH I ZAKAŻEŃ

- 1) AIDS i zakażenie HIV,
- 2) biegunki dzieci do lat 2,
- 3) błonica,
- 4) borelioza,
- 5) bruceloza,
- 6) cholera,
- 7) choroba Creutzfeldta-Jakoba i inne encefalopatie gąbczaste,
- 8) choroba kociego pazura,
- 9) cytomegalia,
- 10) czerwonka bakteryjna,
- 11) dur brzuszny i zakażenia pałeczkami durowymi,
- 12) dur wysypkowy i inne riketsjozy,
- 13) dury rzekome A, B, C i zakażenia pałeczkami rzekomoduroowymi,
- 14) dżuma,
- 15) glistnica i inwazje innymi nicieniami przewodu pokarmowego,
- 16) gorączka powrotna,
- 17) gorączka Q,
- 18) gruźlica i inne mykobakteriozy,
- 19) grypa,
- 20) grzybice,
- 21) jaglica,
- 22) jersinioza,
- 23) kamylobakterioza,
- 24) kiła,
- 25) krwotoczne zapalenie jelit *E. coli*,
- 26) kryptosporidioza,
- 27) krztusiec,
- 28) lamblioza (giardioza),
- 29) legioneloza,
- 30) leptospirozy,
- 31) listerioza,
- 32) mononukleozę,
- 33) mykoplazmoza wywołana przez *Mycoplasma pneumoniae*,
- 34) nagminne porażenie dziecięce oraz inne ostre porażenie wiotkie (w tym zespół Guillaina-Barrégo),
- 35) nagminne zapalenie przyusznic (świnka),
- 36) nierzeżączkowe zakażenia dolnych odcinków narządów moczowo-płciowych i inne chlamydiozy,
- 37) nosacizna,
- 38) odra,
- 39) ornitozy,
- 40) ospa wietrzna,
- 41) owsica,
- 42) pastereloza,
- 43) pełzakowica,
- 44) płonica,
- 45) pneumocystodoza,
- 46) posocznica,
- 47) promienica,
- 48) pryszczycę,
- 49) róża,
- 50) różycę,
- 51) różyczkę,
- 52) rzeżączkę,
- 53) rzęsistkowicę,
- 54) salmonellozy odzwierzęce,
- 55) świerzb,
- 56) tasiemczyce (w tym bąblowica),
- 57) tężec,
- 58) toksokaroza,
- 59) toksoplazmoza,
- 60) trąd,
- 61) tularemia,
- 62) twardziel,
- 63) wąglik,
- 64) włośnica,
- 65) wszawicę,
- 66) wścieklizna i podejrzenie o zakażenie wirusem wścieklizny,
- 67) zakażenia *Haemophilus influenzae* typ b,
- 68) zakażenia meningokokowe,
- 69) zakażenia wirusami hepatotropowymi (HAV, HBV, HCV, HDV i HEV),
- 70) zapalenia mózgu,
- 71) zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych,
- 72) zapalenia płuc o etiologii zakaźnej,
- 73) zatrucie jadem kiełbasianym,
- 74) zatrucia pokarmowe,
- 75) zespół hemolityczno-mocznicowy w przebiegu zakażenia enterokrwotocznymi i enterotoksycznymi pałeczkami *E. coli*,
- 76) zgorzel gazowa,
- 77) zimnica,
- 78) żółta gorączka i inne wirusowe gorączki krwotoczne.

Załącznik nr 2

WYKAZ BIOLOGICZNYCH CZYNNIKÓW CHOROBOTWÓRCZYCH

1) <i>Bacillus anthracis</i> ,	23) riketsje,
2) <i>Bordetella pertussis</i> ,	24) rotawirusy,
3) <i>Borrelia species</i> ,	25) <i>Salmonella</i> — odzwierzęce typy serologiczne,
4) <i>Campylobacter jejuni</i> ,	26) <i>Salmonella paratyphi</i> A, B i C,
5) <i>Chlamydia trachomatis i pneumoniae</i> ,	27) <i>Salmonella typhi</i> ,
6) <i>Clostridium botulinum, difficile i perfringens</i> ,	28) <i>Shigella sonnei</i> i pozostałe gatunki,
7) <i>Corynebacterium diphtheriae</i> ,	29) <i>Staphylococcus aureus</i> wankomycynooporne,
8) <i>Coxiella burneti</i> ,	30) <i>Streptococcus pyogenes</i> — inwazyjne i penicylinooporne,
9) <i>Enterococcus faecalis lub faecium</i> (VRE),	31) <i>Toxoplasma gondii</i> ,
10) enterowirusy,	32) <i>Trichinella spiralis</i> ,
11) <i>Escherichia coli</i> (EHEC, ETEC, EPEC, EIEC),	33) <i>Vibrio cholerae</i> ,
12) <i>Francisella tularensis</i> ,	34) wirus grypy i paragrypy,
13) <i>Haemophilus influenzae</i> typ b,	35) wirus kleszczowego zapalenia mózgu,
14) <i>Helicobacter pylori</i> ,	36) wirus ludzkiego upośledzenia odporności (HIV),
15) <i>Legionella pneumophila</i> ,	37) wirus odry,
16) <i>Leptospira species</i> ,	38) wirus różyczki,
17) <i>Listeria monocytogenes</i> ,	39) wirus wścieklizny,
18) <i>Mycobacterium tuberculosis</i> i inne prątki chorobotwórcze,	40) wirusy zapalenia wątroby przenoszone drogą krwi,
19) <i>Mycoplasma pneumoniae</i> ,	41) <i>Yersinia enterocolitica i pseudotuberculosis</i> ,
20) <i>Neisseria meningitidis i gonorrhoeae</i> ,	42) <i>Yersinia pestis</i> .
21) <i>Plasmodium species</i> ,	
22) pneumokoki,	

Załącznik nr 3

WYKAZ OBOWIĄZKOWYCH SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

Obowiązkowe szczepienia ochronne przeprowadza się:

1) przeciw błonicy — u dzieci i młodzieży od 7 tygodnia życia do ukończenia 19 lat oraz osób w wieku powyżej 19 lat narażonych w sposób szczególny na zakażenie,	7) przeciw śwince — u dzieci i młodzieży od 13 miesiąca życia do ukończenia 19 lat,
2) przeciw krztuścowi — u dzieci od 7 tygodnia życia do ukończenia 7 lat,	8) przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B u:
3) przeciw tężcowi — u dzieci i młodzieży od 7 tygodnia życia do ukończenia 19 lat oraz osób w wieku powyżej 19 lat narażonych w sposób szczególny na zakażenie,	a) dzieci i młodzieży od dnia urodzenia do ukończenia 15 lat,
4) przeciw nagminnemu porażeniu dziecięcemu — u dzieci i młodzieży od tygodnia życia do ukończenia 19 lat,	b) uczniów szkół medycznych,
5) przeciw odrze — u dzieci i młodzieży od 13 miesiąca życia do ukończenia 19 lat,	c) studentów wyższych szkół medycznych,
6) przeciw różyczce — u dziewcząt od 13 roku życia do ukończenia 19 lat,	d) osób wykonujących zawód medyczny narażonych na zakażenie HBV,
	e) osób z otoczenia chorych na wirusowe zapalenie wątroby typu B i nosicieli HBV,
	f) innych osób narażonych w sposób szczególny na zakażenie,
	9) przeciw gruźlicy — u dzieci i młodzieży od dnia urodzenia do ukończenia 19 lat,
	10) przeciw wściekliznie — u osób podejrzanych o zakażenie wirusem wścieklizny.